

متن پرسش

با سلام حضور محترم استاد طاهرزاده چند سؤال پیرامون بحث‌های مطالعاتی از حضورتان دارم: بنده دو سال اخیر به مطالعه در مباحث پایه‌ای سیر مطالعاتی پیشنهادی حضرت‌عالی پرداخته‌ام و مبتنی بر آن مباحث ده نکته، برهان صدیقین، حرکت جوهری، معاد، مدرنیته و توهم، شیعه تمدن زایی، جلد ۸ و ۹ اسفار را مطالعه کردم. □ حقیر با نظر راهگشای شما آغاز به مطالعه کتاب شریف المیزان نمودم و اخیراً جلد یک را با مطالعه و سپس تلخیص به پایان رساندم و بسیار استفاده کردم. در حال حاضر مطالعه جلد دو را آغاز کرده‌ام اما احساس می‌کنم اکنون به اندازه‌ای که در جلد اول دریافت داشتم به افق علامه منتقل نمی‌شوم. نمی‌دانم اشکال از کجا ناشی می‌شود، چگونه فهم خود را محک زده تا که سطحی از مباحث عبور نکنم و اساساً راه حل چیست؟ آیا باید واو به واو متن را بفهمم و سپس عبور کنم یا به گونه‌ای دیگر باید عمل کرد؟ □ مطلب دیگر اینکه چندی است که بنده به این دریافت از خود رسیده‌ام که در حوزه فکری نسبت به آنچه که باید باشم، به شدت دچار فقر ماده حصولی هستم و چه بسا نیاز خود را به بحث‌های حصولی بیش از مباحث حضوری می‌دانم. سؤالی که برای بنده وجود دارد این است که آیا واقعاً بنده درک غلطی از موضوع پیدا کرده‌ام یعنی نباید چندان به علوم حصولی مانند، حکمت و فلسفه اسلامی و غرب، و نیز تفسیر چندان توجه کنم و خود را متوجه مباحث حضوری نمایم، یا آنکه باید عمده وقت خود را به آموختن و مطالعه بیشتر اختصاص دهم؟ □ سؤال دیگر آنکه در حوزه فلسفه و حکمت بنده در حال حاضر بدایه الحکمه علامه طباطبایی «رضوان الله تعالی علیه» را با شرح استاد فیاضی گوش می‌کنم، اما دقیقاً نمی‌دانم بعد از آن چه سیری را باید در پیش بگیرم. وقتی که انسان نداند راه چقدر طولانی است عزمش نیز ضعیف خواهد شد لذا خواهشمندم قدری از ادامه راه در حوزه فلسفه اسلامی (آنچه که باید خوانده شود) را به بنده بنمایید تا بیشتر و با تلاش مضاعف کار خود را ادامه دهم. همچنین در حوزه غرب شناسی در یک سال اخیر عمده آثار دکتر داوری، مرحوم فردید، برخی آثار حسین نصر و نیز تقریباً آثار شهید آوینی را مطالعه کرده‌ام اما اکنون در حوزه غرب شناسی مشتاقم به یک افق فکری بالاتر منتقل شوم لطفاً در این زمینه نیز با معرفی آثار مفید و دستورات عمل‌های لازم بنده را یاری فرمایید. □ تصور بنده این است که آنچه تحت عنوان حکمت شرق مطرح است که مباحث لائوتسه، کنفوسیوس یا بودا را شامل می‌شود حرف‌های بسیاری برای گفتن دارند. در خود احساس نیاز می‌کنم که با اندیشه آنها نیز انس بگیرم اما نمی‌دانم از کجا باید آغاز کنم. در این مورد با حاج آقا مرتضی توکلی نیز مشورت کردم ایشان می‌فرمودند قدری زود است، احساس می‌کنم نمی‌توانم آن را به تأخیر بیندازم اما اگر شما نیز بفرمایید باید به تأخیر بیندازم آنگاه قلبم آرام

می‌گیرد. لطفاً در این زمینه نیز بنده را راهنمایی فرمایید. □ پس از مشورت با برخی دوستان حوزوی و نیز اساتید مدرسه، اکثراً اصرار داشتند که از هم اکنون انس خود را با زبان عربی با خواندن هر چه بیشتر متون عربی افزایش دهیم و این کار را در یک برنامه مستمر و در طول چند سال انجام شود. اما بنده شناخت صحیحی از آثار ارزشمندی که به زبان عربی نوشته شده است اشراف ندارم. خواهشمندم در صورت امکان در موضوعات مختلفی که خود صلاح می‌دانید منابعی با این خصوصیت به بنده معرفی فرمایید تا با مطالعه آنها هم از متن دریافت علمی داشته باشم و هم انس بیشتری با زبان عربی یافته و نیاز درسی خود در این زمینه نیز برطرف شود. با تشکر طلبه مدرسه میرزا حسین

متن پاسخ

علیکم السلام باسمه تعالی ۱- نوع تأمل در میزان و یادداشت‌برداری مختصر در ذیل هر آیه خود به خود روح را به آن جایی که باید ببرد می‌برد، نگران نباشید. ۲- به نظرم در شرایط حاضر مطلب همان است که خدا به شما لطف کرده که علاقه‌مند به دریافت علوم حصولی شده‌اید تا *إن شاء الله* همین‌ها از یک طرف بذر مشاهده شود و از طرف دیگر بتوانید دست بقیه را بگیرید. ۳- با توجه به تأکیدی که روی فقه و اصول برای طلبه دارم، بعد از *بدایة و نہایة* *إن شاء الله* اسفار را کامل از اول تا آخر باید مطالعه کنید و پس از آن در غرب‌شناسی، هیدگر و رنه‌گنون دستگاه‌های خوبی دارند. ۴- حقیقتش آن است که بنده خودم در حکمت شرق به‌جز چند کتاب محدود و یک نگاه به اوپانی‌شادها کار نکرده‌ام تا بتوانم نظر دهم. موفق باشید